



УДК 342.1:351.74

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-4-16-15>

Мороз Надія Сергіївна,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін

Навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності

(Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-1628-8447>

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

У статті на підставі комплексного системного аналізу розглянуто правоохоронну діяльність у системі функцій держави. Проблематика правоохоронної діяльності держави, її ціннісних підстав, цілей, системності, змісту є надзвичайно багатогранною, має в науковому пізнанні дуже багатий зміст. Вивчення правоохоронного потенціалу держави, її втілення у формі правоохоронної діяльності є теоретично актуальним і своєчасним. Об'єктом дослідження виступають суспільні відносини, що виникають у зв'язку з реалізацією правоохоронної діяльності держави. Предмет дослідження становлять ціннісно-цільові основи, системні властивості, механізм реалізації, умови, що впливають на ефективність правоохоронної діяльності в умовах європейської інтеграції та воєнного стану. Діалектика, яка послідовно розгорталася в загальнонаукових і спеціальних методах (системно-структурний аналіз, порівняльний аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування, формально-юридичний метод), забезпечила пізнання правоохоронної діяльності держави. Зазначено, що визнання за безпекою якості головної цінності закономірно приводить до ідеї наділення її якістю мети держави, що, своєю чергою, породжує правоохоронну функцію. Безпека виступає інтегративною метою щодо політичних, економічних, духовно-культурних, екологічних та інших завдань, що зумовлюють і структурують правоохоронну функцію держави. Визначено, що правовий порядок розділяється в різноманітні властивості і сторін, є сенсоутворювальним початком правоохоронної діяльності держави. Остання є діяльністю з охорони правопорядку. Взяті в єдності інституційні та нормативно-правові засади, принципи та методи правоохоронної діяльності держави утворюють механізм реалізації досліджуваної діяльності та забезпечують системність, послідовність і безперервність реалізації охоронних завдань. Домінування національних інтересів у вирішенні наявних проблем територіальної цілісності та суверенітету має становити ціннісно-сміслову основу правоохоронної держави в умовах збройної агресії Російської Федерації щодо України.

Ключові слова: безпека, правова безпека, правопорядок, правовий режим, особа, суспільство.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції та перспективи розвитку суспільства, що відбуваються, та прогнозовані процеси інтеграції до Європейського Союзу, зумовлюють необхідність фундаментального аналізу функцій найбільш ефективного соціально-політичного інституту – держави. В умовах інтеграційної трансформації проблеми держави, зокрема й ті, що належать до сфери внутрішнього і зовнішнього суверенітету, потребують серйозної уваги. Система функцій держави зазнала й продовжує зазнавати суттєвих змін, що потребує серйозного та своєчасного наукового осмислення. Проблематика правоохоронної діяльності держави в сучасних умовах набуває якісно нового змісту. Нині наявна об'єктивна необхідність у дослідженні організаційних і правових проблем, принципів та методів реалізації правоохоронної діяльності, що дозволяють визначити її обсяг, межі, соціальне значення та шляхи оптимізації. Розроблення теоретико-методологічних проблем право-

охоронної діяльності держави, формування її концептуальних засад набувають істотного значення для розвитку юридичної науки та практики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання правоохоронної діяльності в системі функцій держави досліджували вчені: В. Авер'янов, О. Бандурка, О. Безпалова, Н. Бортник, М. Ковалів, О. Кобзар, О. Комісаров, О. Кривенко, О. Остапенко, В. Оргинський, С. Петков, Р. Сербин, А. Собакар, Д. Швець та інші.

Наявна нормативно-правова база із забезпечення правоохоронної діяльності потребує актуалізації з урахуванням сучасних викликів у безпековій сфері й у сукупності з адаптацією законодавства України щодо правоохоронної діяльності до вимог Європейського Союзу в умовах воєнного стану зумовлює необхідність проведення теоретико-правових досліджень.

Метою статті є наукова розвідка правоохоронної діяльності в системі функцій держави.

Виклад основного матеріалу. Цілі держави – це заснований на суспільних інтересах і цінностях бажаний стан соціальної дійсності, що зумовлює завдання та функції держави. Правоохоронна діяльність – публічно-владна діяльність держави, зумовлена її сутністю, що виявляє її цінність і соціальне призначення, здійснюється з метою нейтралізації загроз безпеці суспільства. Ознаками досліджуваної функції виступають: специфіка та характер взаємозв'язку між об'єктом і метою; іманентність і сталість; комплексність, динамізм і адаптивність структури; специфіка змісту й особливості реалізації. Ціннісною основою правоохоронної діяльності виступає здатність держави забезпечувати базову цінність суспільства – безпеку. Ступінь і ефективність утілення цієї здатності становлять основу соціальної оцінки органів державної влади, зокрема й правоохоронних, інститутів місцевого самоврядування, сприяють подоланню відчуженості суспільства й особи від держави.

У системі безпеки правовий порядок може й повинен розглядатися не лише як самостійний компонент, а і як критерій реалізації цілей і завдань держави, її функціонування. Охорона правопорядку – одна з важливих функцій держави. Держава виступає головним суб'єктом забезпечення правопорядку та безпеки.

Правопорядок як стан упорядкованості суспільних відносин залежить від взаємної дії держави та права [1, с. 133]. У разі правової державності правопорядок виступає основою безпеки. Держава виконує свої функції ефективно, якщо успішно використовує законодавство й інші правові засоби. Якщо держава ігнорує правову основу, вона позбавляється можливості дієво управляти суспільством з урахуванням права; відступає від закону та законності, чим ще більше посилює свавілля, розхищує об'єктивно необхідний порядок і суспільні відносини. Це позначається несприятливим чином на міцності інших основ держави. Правовий порядок є складником безпеки та співвідноситься з нею на правах приватного і загального, частини і цілого. Ця «частина» має специфіку, яка виражається в тому, що правовий порядок виступає як опорний, відправний пункт гарантування безпеки в широкому, комплексному сенсі. Правовий порядок, будучи правовим компонентом безпеки, є дуже близьким до поняття «правова безпека» і утворює цілісну єдність.

Правова безпека має забезпечити захищеність національних інтересів, опосередкувати всі види безпеки. У цьому забезпеченні режим правової безпеки проявляється як єдність безпеки елементів правової системи та видів правової безпеки особи, суспільства, держави. Правова безпека в науці трактується по-різному. Правопорядок і правова безпека визначаються як стан: у першому випадку – упорядкованості суспільних відносин, заснований на реалізації норм права; у другому – захищеності юридичних інтересів особи, суспільства й держави. У цих категоріях проглядається охоронний складник [2, с. 186].

Під час аналізу питань забезпечення правопорядку використовується термін «охорона». У понятті безпеки використовується термін «захищеність», похідний від терміна «захист», дуже близького за змістом до слова «охорона». Сполучною ланкою правопорядку та правової безпеки виступає їхнє ідеальне значення, що означає ідею, реалізація якої є складним, але необхідним процесом.

Мета встановлення громадського порядку полягає в гарантуванні особистої безпеки громадян, публічної безпеки, у створенні сприятливих умов для нормального

функціонування підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, для праці й відпочинку громадян, поваги до їхньої честі, людської гідності та суспільної моральності. Збіг правової безпеки та правового порядку зумовлено схожістю негативних факторів, явищ і процесів, що надають руйнівний вплив. Учені під час аналізу проблем забезпечення правового порядку використовують поняття «загроза». Загрозами правопорядку є щонайменше чотири види факторів: правопорушення; стихійні сили природи; техногенні фактори; зовнішні чинники. Забезпечення єдності правового простору – це комплексний конституційно-правовий механізм, що дає змогу мінімізувати й усунути систему ризиків і потенційних загроз [3, с. 55–56].

Стабільний правопорядок – це водночас порядок, що гарантує суб'єктам права те, що їхнє правове становище забезпечене міцними правовими ресурсами, надійними правовими умовами, в яких суб'єкти права можуть відчувати захищеними від неправомірних, незаконних дій інших суб'єктів права. Безпека особи, як наслідок стану правопорядку, перебуває в об'єктивному взаємозв'язку. Спільність понять правової безпеки та правопорядку полягає у збігу головних «споживачів» – держави, суспільства й особи.

О.І. Остапенко розуміє громадський порядок (у широкому значенні) як усю систему суспільних відносин, що складаються в результаті дотримання та реалізації чинних у суспільстві соціальних норм [4, с. 111]. Громадський порядок є об'єктом охоронного впливу всіх соціальних інститутів держави.

Правопорядок і правова безпека можуть розглядатися як рівнозначні явища, які виступають одне щодо одного обов'язковою умовою і загальною умовою нормального, безперервного та поступального розвитку суспільства, задоволення особою матеріальних і духовних потреб та інтересів.

Правова безпека немислима поза правовим порядком, як і правопорядок немислимий за відсутності механізмів охорони й захищеності інтересів особи, суспільства та держави у правовій сфері. Безпека є передумовою, засобом забезпечення правопорядку, потребує уточнення та корекції. Перевага однієї із цих категорій здатна нівелювати позитивний потенціал іншої.

Установа, закріплення і забезпечення правового порядку виступають як важлива мета державної влади незалежно від різновидів політико-правового режиму. В умовах коли сформований правопорядок не збігається з реальністю та із системою вимог до нього, держава позбавляється можливості ефективно управляти суспільством на основі права, що створює небезпеку для держави.

Правопорядок, що розглядається в різноманітті проявів, має спільність із правовою безпекою, виступає головною метою правоохоронної діяльності. Правопорядок і система правоохоронних завдань, що ним зумовлюється, формують телеологію аналізованого виду діяльності. Важливим призначенням держави з моменту виникнення є забезпечення впорядкованості суспільного життя, створення необхідних умов для нормального функціонування суспільства, цій меті підпорядкований увесь державний механізм.

Фундаментальність поняття правопорядку полягає в тому, що за його допомогою право характеризується в соціологічному, юридичному та природно-правовому аспекті. Складність явища, що розглядається, не обмежується складністю та суперечливістю, що криються в самому феномені права. Сміслові поле цієї катего-

рії виявляється ширшим, постійно виходить за межі суто юридичного дискурсу, що потребує відповідного теоретичного осмислення та розуміння. Не можна не визнавати, що ще не цілком реалізовані можливості пізнавальних засобів і способів, які можуть бути застосовані в дослідженнях процесів оптимізації правопорядку [5; 6].

Складність і багатоаспектність правопорядку деякою мірою зумовлюють складність і комплексність мети – компонента діяльності із забезпечення. Право за сутністю можна визначити як нормативну форму впорядкування, стабілізації та відтворення суспільних відносин, що підтримується засобами юридичного процесу та державним примусом. Є всі підстави для розгляду правоохоронної діяльності в буквальному значенні як діяльності з охорони права. Визнання охорони правового порядку метою правоохоронної діяльності обґрунтовано.

У широкому значенні з урахуванням об'єктної зумовленості правоохоронна діяльність може розглядатися як діяльність з охорони правопорядку. Щодо змістового аспекту у зміст охорони включають момент захисту. Охоронна й захисна публічна діяльність за їх відмінності мають багато спільних рис і характеристик, дозволяють говорити про єдину правоохоронну діяльність [7, с. 9]. Є розрізнення у структурі охорони – профілактики та припинення правопорушень; а у структурі захисту – відновлення порушених прав, діяльності із притягнення до юридичної відповідальності. Ця конструкція має бути доповнена контрольно-наглядовою діяльністю, спрямованою на виявлення соціальних відхилень від нормативних параметрів. Держава не породжує злочинність і не здатна її ліквідувати, але зводить її в юридичну форму, визнає факт існування злочинності, формує негативне ставлення. Це означає, що держава, право та злочинність – явища, які визначають виникнення та взаємодію. Юридичне визнання існування негативних соціально-правових явищ породжує превентивні норми [8, с. 42].

У структурі правоохоронної діяльності розрізняють організаційно-функціональні складники, діяльність: із превенції правопорушень; із припинення правопорушень; з відновлення права; юрисдикційну; юрисдикційно-виконавчу; контрольно-наглядову діяльність.

Необхідно зважати на те, що в науці останнім часом широке визнання отримав підхід, заснований на визнанні прав і свободи як головної цільової основи, ціннісно-смыслового заснування правоохоронної діяльності.

У широкому значенні правоохоронна діяльність розуміється як діяльність, спрямована на забезпечення прав і свобод людини в обсязі, сформульованому та закріпленому в міжнародно-правових документах. У вузькому значенні правоохоронна діяльність розуміється як діяльність держави або її спеціальних органів щодо забезпечення і охорони прав і свобод громадян, закріплених у чинному національному законодавстві.

Права та свободи людини можуть розглядатися як компонент правопорядку. Якщо врахувати зв'язок правопорядку із законністю, то цей висновок втрачає необхідність розгорнутої аргументації. Законність – фундаментальна юридична категорія, яка є критерієм правового життя суспільства та громадян. Це комплексне політико-правове явище, що відображає правовий характер організації суспільного життя, органічний зв'язок права й влади, права та держави [9, с. 453].

Від стану законності та правопорядку залежать ступінь свободи особи, реальність її прав і свобод. Оскільки інтереси особи стають пріоритетними для держави, ця

сторона законності є важливою метою державної діяльності.

Людина є абсолютною цінністю, незважаючи на наявність чи відсутність законодавчого визнання як такої. У такому разі не має бути жодних сумнівів у розстановці акцентів в ієрархії завдань у сфері забезпечення правопорядку. Охорона прав і свобод людини – головне призначення правоохоронної діяльності, як і будь-якої публічно-владної діяльності. Права та свободи людини повинні гармонійно вписуватися в систему загальнолюдських цінностей, забезпечувати її ентропійний оптимум. Принаймні зводити всю діяльність держави до охорони та захисту прав і свобод особи у відриві від діяльності щодо виконання обов'язків, а також діяльності щодо забезпечення інтересів держави та суспільства – вельми ризиковано. Суспільство й особа можуть розглядатися не тільки як суб'єкти боротьби за права та свободи, але як активні учасники забезпечення правопорядку.

Держава наділяла громадян статусом суб'єктів правоохоронної діяльності. Неухильне виконання всіма й кожним своїх обов'язків (дотримання законів, сплата податків, захист України, турбота про культуру та природу тощо) дозволяє державі сформувати та збалансувати матеріальний, духовно-культурний, екологічний ресурс для її подальшого перерозподілу, зокрема й для забезпечення прав і свобод особи.

Правоохоронним завданням держави доцільно вважати гарантованість виконання всіма та кожним юридичних обов'язків, насамперед конституційних. Це завдання багато в чому має визначати стратегію та тактику правоохоронної діяльності, її превентивну та правозахисну складові частини. Основою такої повинності є діалектична єдність прав і обов'язків громадянина, єдність інтересів цілого і частини, суспільства й особи. Зважаючи на те, що загальновизнані принципи та норми міжнародного права є складником правової системи, у низці міжнародно-правових актів інститут юридичних обов'язків закріплений чітко та недвозначно – кожна людина має обов'язки перед суспільством, в якому можливий вільний і повний розвиток її особи (Загальна декларація прав людини); кожна окрема людина має обов'язки щодо інших людей і того колективу, до якого вона належить (Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права); здійснення свобод накладає обов'язки та відповідальність, може бути пов'язане з певними формальностями, умовами, обмеженнями чи санкціями, які передбачені законом і необхідні в демократичному суспільстві на користь національної безпеки, територіальної цілісності чи громадського порядку (Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод). У закріпленні правового статусу особи міжнародне співтовариство ґрунтується на принципі симетрії між правами й обов'язками, між приватним і колективним інтересом.

Права та свободи є не єдиним об'єктом правоохоронної діяльності й елементом у структурі правопорядку. У найменуванні глав і розділів кодифікованих правових актів фігурують об'єкти, які безпосередньо не пов'язані із правами та свободами – громадський порядок, публічна безпека, моральність, конституційний лад, порядок управління, фінанси, податки, транспорт.

Система публічних благ і відносин, що охороняються державою, не вичерпується правами та свободами. Деякі з публічних благ, які охороняються державою, за певних умов можуть бути обмежені. Відповідно до Конституції України права та свободи людини та громадянина можуть

бути обмежені законом лише тією мірою, якою це необхідно з метою захисту основ конституційного ладу, моральності, здоров'я, прав і законних інтересів інших осіб, забезпечення оборони країни та безпеки держави [10].

Правоохоронна діяльність зумовлена метою охорони правопорядку й завданнями, що логічно випливають з неї. Головними в системі правоохоронних завдань варто вважати охорону й захист прав і свобод людини; боротьбу із правопорушеннями, невиконанням юридичних обов'язків, злочинністю та корупцією. Законодавче закріплення правоохоронних завдань завжди адекватно відбиває сутність правоохоронної діяльності, наділяє її суб'єктів повноваженнями. Якщо взяти до уваги пряму дію Конституції України, то положення, відповідно до якого права та свободи людини визначають зміст застосування законів, діяльність законодавчої та виконавчої влади, місцевого самоврядування забезпечуються правосуддям, надає правоохоронний характер усім державним органам. За таким трактуванням конституційного положення кожен орган державної влади деякою мірою є правоохоронним.

Під час проведення аналізу галузевого законодавства доводиться стикатися з неясністю щодо поняття та ознак правоохоронної діяльності й правоохоронних органів, які розуміються у вузькому значенні. Доцільно закріпити в компетенції правоохоронних органів функції щодо гарантування безпеки як факультативні, оскільки останні виконуються зазначеними органами опосередковано. Ці функції повинні структурувати систему органів, які безпосередньо та професійно забезпечують національну безпеку. У системі варто розглядати Службу безпеки, Міністерство внутрішніх справ, Службу зовнішньої розвідки, Управління державної служби охорони України.

Органи, які відповідають за безпеку, повинні бути звільнені від безпосереднього виконання функцій з охорони правопорядку, оскільки в цій сфері вони виконують вузькі завдання.

Завдання та функції правоохоронних органів і органів національної безпеки не можуть частково перетинатися. За деяких обставин відповідні структури можуть і повинні спільно виконувати функції безпеки або правопорядку. Наприклад, відповідно до Закону від 14 жовтня 2014 р. № 1697–VII «Про прокуратуру» на прокуратуру покладено функцію координації діяльності щодо боротьби зі злочинністю органів Національної поліції, органів служби безпеки, органів митної служби й інших правоохоронних органів.

Висновки. Правоохоронна діяльність є головною формою реалізації функції забезпечення держави. У її структурі правоохоронна діяльність є головним компонентом. Правопорядок має розглядатися як юридична складова частина безпеки держави. Правопорядок виступає бажаним та ідеальним станом соціальної дійсності, що зумовлює головне завдання – охорону правопорядку. У цьому сенсі правоохоронна діяльність може та повинна аналізуватися як діяльність, що виражає сутність і юридичну природу держави. Діалектична єдність соціального та правового у правоохоронній діяльності, легітимність використовуваних для реалізації форм і методів передбачає наявність механізму, здатного перекладати правові встановлення, зокрема й конституційні, що санкціонують ці форми та методи, у реальну поведінку людей, які опікуються правоохоронною діяльністю. Правовою формою є режим верховенства права й законності, що передбачає неухильне й жорстке панування закону за умови, що закон перестає бути продуктом влади, її свавілля.

Список використаних джерел

1. Назаренко О., Харченко Н. Правопорядок як мета і результат правового регулювання в умовах воєнного стану. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2023. № 1 (25). С. 130–140. DOI: 10.33270/01232502.130
2. Ковалів М., Боровікова В. Охорона правопорядку як одне із завдань діяльності поліції. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 2. С. 184–192.
3. Єсімов С. Реалізація конституційного оформлення правопорядку в умовах наявності конституційних ризиків. *Соціально-правові студії*. 2019. Вип. 3 (5). С. 52–57.
4. Остапенко О. Адміністративне законодавство як один із різновидів правового захисту безпеки населення України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Юридичні науки». 2022. № 4 (36). С. 106–114. DOI: 10.23939/law2022.36.106
5. Шерстюк Г. Забезпечення публічного порядку і безпеки в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2025. № 3. С. 127–132. DOI: 10.32782/2408-9257-2025-3-18
6. Кисько А. Адміністративно-правові форми і засоби реалізації державної політики у сфері підтримання публічної безпеки і порядку в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 590–593. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-2/142
7. Титаренко О., Бита Є. Перспективи нормативно-правового забезпечення правоохоронної діяльності Національної гвардії України в умовах воєнного стану. *Проблеми правоохоронної та освітньої діяльності*. 2025. № 1. С. 7–18. DOI: 10.59226/3041-1971.1.2025.7-18
8. Єсімов С. Превентивне регулювання: теоретичні аспекти. *Соціально-правові студії*. 2020. Вип. 3 (9). С. 40–47.
9. Адміністративне право України (загальна частина) : навчальний посібник О. Остапенко та ін. 2 вид., доп. Львів : Сполом, 2021. 616 с.
10. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 19.11.2025).

References

1. Nazarenko, O., Kharchenko, N. (2023). Pravjhrjadok yak meta i rezultat pravovoho rehuliuвання v umovakh voiennoho stanu [Law and order as the goal and result of legal regulation in conditions of martial law]. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava – Philosophical and methodological problems of law*, 1 (25), 130–140. <https://doi.org/10.33270/01232502.130> [in Ukrainian].
2. Kovaliv, M. V., Borovikova, V. S. (2018). Okhorona pravoporiadku yak odne iz zavdan diialnosti politsiії [Law enforcement as one of the tasks of police activity]. *Naukovyi Visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs*, 2, 184–192 [in Ukrainian].

3. Yesimov, S. (2019). Realizatsiia konstytutsiinoho pravoporiadku v umovakh naiavnosti konstytutsiinykh ryzykh [Implementation of constitutionalization of law and order in terms of constitutional risks]. *Sotsialno-pravovi studii – Social & Legal Studios*, 3 (5), 52–57 [in Ukrainian].
4. Ostapenko, O. (2022). Administratyvne zakonodavstvo yak odyin iz riznovydiv pravovoho zakhystu bezpeky naselennia Ukrainy [Administrative legislation as a type of legal protection of the security of the population of Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska politekhnika”, ser. Yurydychni nauky – Bulletin of the National University “Lviv Polytechnic”. Series: Legal Sciences*, 4 (36), 106–114. <https://doi.org/10.23939/law2022.36.106> [in Ukrainian].
5. Sherstiuk, H. M. Zabezpechennia publichnoho poriadku i bezpeky v umovakh voiennoho stanu [Ensuring public order and security under martial law]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii – Current problems of domestic jurisprudence*, 3, 127–132. <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2025-3-18> [in Ukrainian].
6. Kysko, A. I. (2025). Administratyvno-pravovi formy i zasoby realizatsii derzhavnoi polityky u sferi pidtrymanna publichnoi bezpeky i poriadku v Ukraini [Administrative and legal forms and means of implementing state policy in the sphere of maintaining public security and order in Ukraine]. *Yurydychni naukovyi elektronnyi zurnal – Legal scientific electronic journal*, 2, 590–593. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/142> [in Ukrainian].
7. Tytarenko, O. O., Byta, Y. A. (2025). Perspektyvy normatyvno-pravovoho zabezpechennia pravookhoronnoi diialnosti Natsionalnoi hvardii Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Prospects for regulatory and legal support of law enforcement activities of the National Guard of Ukraine under martial law]. *Problemy pravookhoronnoi ta osvitnoi diialnosti – Problems of law enforcement and educational activities*, 1, 7–18. <https://doi.org/10.59226/3041-1971.1.2025.7-18> [in Ukrainian].
8. Yesimov, S. S. (2020). Preventyvne rehuliuвання: teoretychni aspekty [Preventive regulation: theoretical aspects]. *Sotsialno-pravovi studii – Social & Legal Studios*, 3 (9), 40–47 [in Ukrainian].
9. Ostapenko, O. I., Kovaliv, M. V., Yesimov, S. S., Gulak, L. S., Lukianova, H. Ya., Nikanorova, O. V., et al. (2021). Administratyvne pravo Ukrainy (zahalna chastyna) [Administrative Law of Ukraine (general part)]. Lviv: Spolom [in Ukrainian].
10. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine dated 28.06.1996 № 254k/96-VR]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (data zvernennia: 19.11.2025) [in Ukrainian].

Moroz Nadiia,

Candidate of Law,

Associate Professor at the Department of Administrative and Legal Disciplines of the Educational and Scientific Institute of Law and Law Enforcement Activities

(Lviv State University of Internal Affairs, Lviv)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-1628-8447>

LAW ENFORCEMENT ACTIVITIES IN THE SYSTEM OF STATE FUNCTIONS

Based on a comprehensive systematic analysis, the article examines law enforcement activities in the system of state functions. The issues of law enforcement activities of the state, its value foundations, goals, systematicity, and content are extremely multifaceted and have a very rich content in scientific knowledge. The study of the law enforcement potential of the state and its implementation in the form of law enforcement activities is theoretically relevant and timely. The object of the study is the social relations that arise in connection with the implementation of the state's law enforcement activities. The subject of the study is the value-target foundations, systemic properties, implementation mechanism, and conditions that affect the effectiveness of law enforcement activities in the context of European integration and martial law. The dialectic, which was consistently developed in general scientific and special methods (system-structural analysis, comparative analysis, synthesis, generalization, abstraction, formal-legal method), provided insight into the law enforcement activities of the state. It is noted that recognizing security as a core value naturally leads to the idea of endowing it with the quality of a state goal, which, in turn, gives rise to the law enforcement function. Security acts as an integrative goal for political, economic, spiritual, cultural, environmental, and other tasks that determine and structure the law enforcement function of the state. It is determined that the legal order is understood in a variety of properties and aspects and is the meaningful beginning of the state's law enforcement activities. The latter is the activity of protecting the rule of law. Taken together, the institutional and regulatory foundations, principles, and methods of the state's law enforcement activities form the mechanism for implementing the activities under study and ensure the systematic, consistent, and continuous implementation of security tasks. The dominance of national interests in resolving existing problems of territorial integrity and sovereignty should form the value-semantic basis of the law enforcement state in the context of the Russian Federation's armed aggression against Ukraine.

Key words: security, legal security, law and order, legal regime, individual, society.

Надіслано до редколегії 19.11.2025
Рекомендовано до публікації 15.12.2025
Опубліковано 29.12.2025